

КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИСКУРСУ І ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ВИКЛИКИ XXI СТОЛІТТЯ: ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Ірина Біскуб

доктор філологічних наук, професор,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ORCID ID 0000-0001-5844-7524

Scopus Author ID 57219537681

ibiskub@vnu.edu.ua

Ключові слова: *дискурс, глобалізація, критичний аналіз дискурсу, цифрова комунікація, штучний інтелект.*

У статті розглянуто нові виміри застосування актуального методу сучасної прикладної лінгвістики – методу критичного аналізу дискурсу у третій декаді XXI століття. Встановлено, що метод критичного аналізу дискурсу виступає дієвим інструментом для виявлення прихованих ідеологій та тенденцій у цифровій медіа комунікації, у тому числі у світовій політиці. Робота містить детальний огляд новітніх сфер застосування критичного дискурс аналізу з огляду на глобалізаційні суспільні та політичні виклики XXI століття. Одним із найсучасніших підходів до критичного аналізу дискурсу є деколоніальний підхід, який критикує імперіоцентричні упередження вплив популізму на політичний дискурс. Систематизовано основні тематичні сфери застосування критичного дискурс аналізу, серед яких особливе місце належить новітнім глобальним дискурсам, що характеризують комунікативні стратегії нових глобальних політичних об'єднань, таких як Колективний Захід, або Глобальний Південь. Окреслено роль критичного аналізу дискурсу для ідеологічного центрування індігенних систем знань з метою їх інтегрування у комунікативний простір для покращення взаємодії з представниками корінного населення, що дає змогу виявити глибинні ідеології корінного населення та механізмів їх інтеграції у глобальний інформаційний простір. Верифіковано застосування критичного аналізу дискурсу для виявлення та аналізу упереджень і помилок у мовленні, згенерованому штучним інтелектом, демонструючи, як ці технології можуть і реплікувати, й кидати виклик усталеним соціальним ієрархіям. Встановлено особливості дотримання етичних норм під час генерування дискурсу штучного інтелекту. Окремим виміром сучасного критичного дискурс аналізу є дослідження ехо-камер – інформаційних бульбашок, що обмежують комунікативний простір соціальних мереж. Окреслено перспективи подальшого еволюціонування методу критичного аналізу дискурсу задля розв'язання прикладних лінгвістичних завдань.

CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS AND GLOBALIZATION CHALLENGES OF THE 21ST CENTURY: APPLIED ASPECTS

Iryna Biskub

*Doctor of Philological Sciences, Full Professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University*

Key words: *discourse, globalization, critical discourse analysis, digital communication, artificial intelligence.*

The article examines new dimensions of applying a relevant method of contemporary applied linguistics – the method of critical discourse analysis – in the third decade of the 21st century. It has been established that critical discourse analysis serves as an effective tool for identifying hidden ideologies and trends in digital media communication, including global politics. The study provides a detailed review of the latest areas of application of critical discourse analysis in light of the globalization-related social and political challenges of the 21st century. One of the most advanced approaches to critical discourse analysis is the decolonial approach, which critiques imperial-centric biases and the influence of populism on political discourse. The main thematic areas of critical discourse analysis have been systematized, with particular emphasis on emerging global discourses that characterize the communicative strategies of new global political alliances, such as the Collective West or the Global South. The role of critical discourse analysis in the ideological centering of indigenous knowledge systems is outlined, aiming to integrate them into the communicative space to enhance interaction with indigenous communities. This approach allows for the identification of deep-seated ideologies of indigenous populations and mechanisms for their integration into the global information space. The study verifies the application of critical discourse analysis in detecting and analyzing biases and errors in language generated by artificial intelligence, demonstrating how these technologies can both replicate and challenge established social hierarchies. The ethical considerations of AI-generated discourse are also examined. A distinct dimension of modern critical discourse analysis is the study of echo chambers – informational bubbles that restrict the communicative space within social networks. The article outlines prospects for the further evolution of the critical discourse analysis method to address applied linguistic challenges.

Вступ. Метод критичного дискурсу аналізу у сучасному медіа просторі набуває виняткової актуальності через потребу у розвитку навичок критичного мислення серед користувачів медіа ресурсів. Застосування цього методу дає змогу лінгвістам та фахівцям масової комунікації оперувати зручним набором інструментів для виявлення прихованих ідеологій та тенденцій у світовій політиці.

Сучасна прикладна лінгвістика активно застосовує метод критичного аналізу дискурсу (КАД) для дослідження комунікативних процесів у контексті глобалізаційних викликів ХХІ століття. Цей метод дає змогу виявляти приховані ідеології, політичні впливи та соціокультурні тенденції у цифровій медіа-комунікації.

Метою цієї статті є простежити основні тенденції у розвитку методу критичного аналізу дискурсу, зумовлені сучасними глобалізаційними процесами та суспільно-політичними викликами.

Серед *завдань* маємо на меті окреслити особливості критичного аналізу дискурсу у таких новітніх сферах як глобальна політика, індігенний дискурс, дискурс цифрових медіа та штучного інтелекту.

Від часу своєї появи наприкінці ХХ століття, критичний аналіз дискурсу (КАД) суттєво еволюціонував останніми роками, інтегруючи нові теоретичні підходи, методологічні інновації, міждисциплінарні перспективи із еволюцією комп'ютерних технологій (Wodak, 2021). Варто зауважити, що поступальний розвиток цього методу на сучасному етапі спричинений концептуальними розширеннями у розумінні самого терміну «дискурс», методологічними вдосконаленнями шляхом застосування систем обробки природної мови та штучного інтелекту (ШІ) (Manasi et al., 2022), а також появою нових сфер застосування КАД в цифровому (Roozafzai, 2024), політичному (Zúquete, 2018) та соціокультурному (Kovach,

2010) контекстах. Розглянемо ключові тенденції в КАД на початку третьої декади XXI століття.

Аналіз сучасних праць із критичного аналізу дискурсу (Wodak, 2021) дає змогу окреслити новітні сфери застосування КАД, серед яких:

- Політичний дискурс – аналіз риторики політичних лідерів, маніпулятивних стратегій та впливу популізму.
- Медіадискурс – дослідження цифрової комунікації, соціальних мереж та феномену ехо-камер.
- Етичні аспекти ІІІ-дискурсу – оцінка дотримання етичних норм при генерації текстів штучним інтелектом.
- Глобальні політичні об'єднання – аналіз комунікативних стратегій таких суб'єктів, як Колективний Захід і Глобальний Південь.
- Деколоніальний підхід – критика імперіоцентричних упереджень та їхній вплив на політичний і соціальний дискурс.

Систематизуючи тенденції розвитку методу критичного аналізу дискурсу, дослідники зазначають, що цей новітній комунікативний прийом продовжує еволюціонувати, адаптуючись до сучасних комунікативних реалій. Розглянемо деякі інноваційні способи та напрямки застосування критичного дискурс аналізу у сучасному постіндустріальному світі.

Матеріал і методи дослідження. Оскільки запропонована розвідка має теоретико-методологічний зміст, матеріалом нашого дослідження слугували ключові наукові праці з методики критичного аналізу дискурсу. Окрема частина статті ґрунтується на матеріалі дискурсивних повідомлень соціальних мереж X та Reddit та фінансово-бізнесову тематику.

Основним методом дослідження є метод критичного аналізу дискурсу. Для аналізу формування ехо-камер у соціальних медіа застосовувалися методи кількісного та контент та сентимент аналізу із візуалізацією результатів, а саме застосовувались технології VADER sentiment analysis та Voyant Tools : NLP tools for textual analysis.

Результати та обговорення. Однією із новітніх тенденцій КАД, яка проявилась у другій декаді XXI століття і віддзеркалює глобальні політичні процеси, є постструктуралістський та деколоніальний зсуви. Сучасні дослідження акцентують увагу на деколоніальних підходах до КАД, критикуючи імперіоцентричні упередження в аналізі дискурсу та вплив популізму на політичний дискурс. Популізм виявився однією з панівних ідеологій за результатами виборів до парламентів країн Центральної та Західної Європи (Zúquete, 2018; Wodak, 2021). Ідеологічні пресупозиції популізму чітко простежуються у політичному дискурсі ЄС другої – початку третьої декад XXI століття. Аналізуючи базові риси праворадикального та

лівоцентристського популізму, Х. Зюкет піднімає складне питання для дослідників, що практикують КАД: чи потрібно розмежовувати «хороший» і «поганий» популізм. Антипопулізм, на думку автора, – це вже не ідеологія, а демагогія (Zúquete, 2018).

У своїй праці «The Politics of Fear: The Shameless Normalization of Far-Right Discourse» (2021) відома дослідниця критичного аналізу дискурсу Р. Водак стверджує, що праворадикальні ідеології стають невід'ємною частиною нової «нормальності». Відповідно, праворадикальний дискурс і політична риторика розглядаються більшістю як звичний стандарт:

«Far-right populist parties have now arrived in the mainstream; their agenda has influenced many other – mostly conservative – parties, which have cooperated with and supported the far right, and which have themselves, in turn, moved ever more to the right of the political spectrum. Far-right policies, as well as related discourses and rhetoric, are now regarded by many as ‘normal’, i.e., the ‘new normal’, rather than extreme or marginal» (Wodak, 2021: 8).

На додачу до домінуючої політики популізму та праворадикальних ідеологій, дослідниця пропонує звернути увагу на такі нові види ідеологій у політичному дискурсі як:

*Трансгресивний популізм – популізм через заперечення встановлених суспільних норм;
Політика національної ідентичності;
Захист кордонів і політика ексклюзії іноземців;
Політика націоналізму;
Антисемітизм і політика заперечення;
Перформанс і медіа – політика харизми;
Ліберальна демократія і політика нео-авторитаризму* (Wodak, 2021).

Новаторським трендом політичного дискурсу третьої декади XXI століття стала поява так званих новітніх глобальних дискурсів, що характеризують комунікативні стратегії нових глобальних політичних об'єднань. Існує думка про те, що традиційний критичний аналіз дискурсу часто маргіналізує та применшує так звані не-західні епістемології, акцентуючи переважно на системі цінностей глобального заходу. На противагу їм, простежується формування «дискурсу Південної теорії» (Edwards et al., 2023) – інтеграцію спільних політичних та комунікативних перспектив Глобального Півдня

У межах загального напрямку КАД, особливо помітними на початку XXI століття стали розвідки дискурсу корінного населення, так званого *індігенного дискурсу*. У своїй праці «Indigenous Methodologies: Characteristics, Conversations, and Contexts» (Kovach, 2010) М. Ковач вказує на необхідність створення спеціального освітньо-комунікативного простору для представників корінного

населення країн, що колись були частиною імперій (Kovach, 2010). Авторка наголошує, що ідеології корінного населення мають виконувати функцію рамкової методології в освіті та дослідженнях, формуючи у такий спосіб особливий індігенний дискурс:

«Curriculum makes space like nothing else I know in education. It can be a mighty tool of social justice for the marginalized. When I went back to university to complete my Ph.D., my initial choice for a research topic was an inquiry into Indigenous curriculum and instruction. I switched topics after being unable to understand why research textbooks did not offer Indigenous frameworks as a methodological option for examining a problem. I could not leave it alone; it was a curiosity that I could not abandon. I switched topics and proceeded to inquire into the intersection between Indigenous knowledges and research» (Kovach, 2010: 1).

У наведеному фрагменті простежується намір авторки здійснити ідеологічне центрування індігенних систем знань та інтегрувати їх у комунікативний простір для покращення взаємодії з представниками корінного населення. Такі розвідки дають новий поштовх для розвитку методики критичного аналізу дискурсу та виявлення глибинних ідеологій корінного населення та механізмів їх інтеграції у глобальний інформаційний простір.

У сучасному світі, де технології стрімко розвиваються, люди, часто несвідомо, опиняються в оточенні надлишкової інформації. Одним із актуальних завдань критичного аналізу дискурсу є критичний контент аналіз, який, як і попередньо виокремлені напрямки, стає важливою комунікативною навичкою у XXI столітті. Легкодоступність комунікаційних технологій, масове поширення соціальних мереж створюють ілюзію про наявність великої кількості односторонніх джерел, що надають перевагу улюбленим речам, ведуть подібний спосіб життя та поділяють спільні ідеології. Це явище відоме під назвою «Confirmation bias» (Confirmation bias. Encyclopaedia Britannica). Проводячи багато часу в соцмережах, люди схильні сприймати інформацію без перевірки, глибокого аналізу чи пошуку достовірних джерел. Це сприяє поширенню дезінформації та маніпулюванню суспільною думкою. У цифровому просторі дані надходять із різних джерел і містять різні погляди (Cetina & Martínez, 2019). Однак, постійне споживання однакових думок без критичного осмислення призводить до потрапляння людей у так звані «ехо-камери» («echo chambers»), перебування у яких є психологічно комфортними, а вихід потребує додаткових інтелектуальних зусиль, зо не завжди під силу звичайним користувачам.

Ехо-камера – це середовище, де людина стикається лише з інформацією, яка підтверджує її власні переконання (Біскуб, 2024b). Попри видимий психологічний комфорт, такі камери спотворюють сприйняття реальності, ускладнюючи сприйняття альтернативних поглядів та обговорення складних тем (Cetina & Martínez, 2019). Це пов'язано з низкою когнітивних упереджень, тобто тенденцією шукати лише ту інформацію, що підтверджує вже існуючі думки.

Сучасним трендом соціальних медіа стали поради медійних інфлюенсерів (блогерів, ютуберів, тітокерів), які закликають до саморозвитку, мотивації та оточення себе особливими людьми як онлайн, так і офлайн, що слугуватимуть безперервним джерелом натхнення (Cetina & Martínez, 2019). Водночас, це призводить до звуження комунікативної компетентності користувачів мереж, підпорядкування груповим нормам та віддалення від тих, хто не поділяє їхніх поглядів. Користувачі, які потрапляють у такі інформаційні камери, втрачають здатність сприймати альтернативні думки, добровільно створюючи собі психологічні бар'єри (Біскуб, 2024b).

Очевидно, що така комунікативна політика вигідна певним групам людей (наприклад, політикам або комерційним компаніям), які прагнуть формувати суспільну думку у вигідному для них ключі. За допомогою ехо-камер, мовних моделей та патернів вони впливають на масову свідомість, посилюючи комунікативну поляризацію (Diakopoulos & Koliska, 2017).

У нашому дослідженні ми проаналізували публікації в соцмережах (X (колишній Twitter) та Reddit), пов'язані з криптовалютами, за хештегами **#Crypto, #Cryptocurrency, #Altcoins, #Bitcoin, #CryptoScam, #Hamster, #HamsterCombat, #BLUM**. Використовували інструменти обробки природної мови (Voyant Tools) та аналізу тональності (VADER sentiment analysis), ми отримали демонстративні висновки, що підтверджують потребу у застосуванні критичного аналізу під час взаємодії користувачів у соціальних мережах.

Результати критичного аналізу контенту згаданих мереж засвідчили, що на платформі X переважали позитивні публікації, а негативні майже відсутні. Аналіз свідчить, що причиною цього може бути поширена на багатьох соціальних платформах, таких як Instagram чи YouTube, практика «тіньового бану». Це означає видалення невігідної інформації, яка суперечить політиці чи інтересам платформи, що робить її «невидимою». Водночас окремі публікації з особистими думками все ж потрапляють крізь фільтри та стимулюють обговорення.

Найчастіше вживані терміни з платформи X наведено на рис. 1, тоді як основні теми

Рис. 1. Частотність лексем у X

відображено на рис. 2. Співставлення ключових слів із темами дає уявлення про основні тенденції інформаційного насичення контенту.

Аналіз публікацій на платформі Reddit продемонстрував більш нейтральні результати. На відміну від X, на Reddit спостерігається більше дискусій та суперечок. Користувачі активно діляться своїми точками зору, додаючи офіційні джерела

інформації, що дає змогу читачам досліджувати представлені дані або знаходити альтернативні. Це ускладнює визначення емоційного тону публікацій як позитивного, нейтрального чи негативного. Результати пошуку та їх візуалізація за тими самими хештегами призвели до виділення найуживаніших лексем, наведених на рис. 3. Ключові теми представлені на рис. 4.

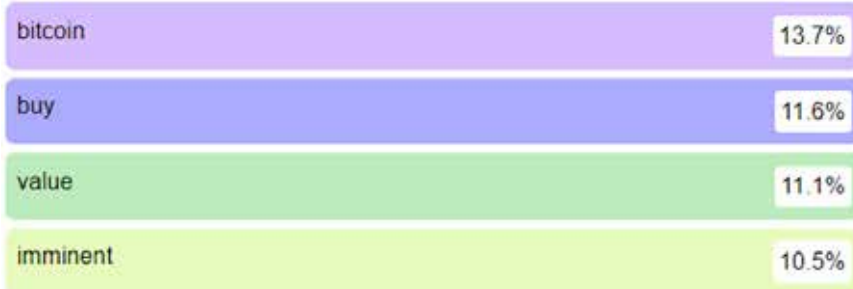

Рис. 2. Основні теми у X

Рис. 3. Частотність лексем у Reddit

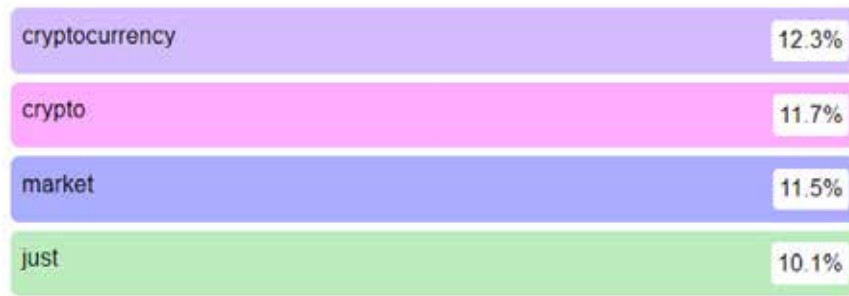

Рис. 4. Основні теми у Reddit

Отримані результати чітко демонструють, що алгоритми соціальних мереж підсилюють ефект підтвердження, відфільтровуючи певні публікації шляхом уживання визначеного переліку ключових слів. Це призводить до формування так званих «інформаційних бульбашок», у межах яких користувачі постійно стикаються з уже знайомими наративами. Такий підхід обмежує різноманітність точок зору та стримує розвиток критичного мислення. У такий спосіб відбувається підсилення соціальної ізоляції, ускладнюється взаємодія з носіями протилежних поглядів, що призводить до поляризації аудиторії. Для зменшення впливу ехо-камер необхідно розвивати у користувачів мереж медіаграмотність та критичне мислення, стимулювати їх активно висловлювати різні думки, ставити під сумнів усталені наративи та формувати більш збалансований комунікативний простір. Саме ці параметри покладені в основу критичного аналізу дискурсу, який, у сучасних умовах, передбачає застосування критичного аналізу контенту (Біскуб, 2024b)

З розвитком цифрових медіа критичний аналіз дискурсу розширив свої межі та ефективно застосовується до аналізу цифрового та алгоритмічного дискурсів (Bovier & Machin, 2023), а також дискурсу штучного інтелекту (Manasi et al., 2022). Актуальні дослідження на перетині критичного дискурсу аналізу та штучного інтелекту уможливили виявлення критичних викликів цифрової комунікації, до яких відносимо наступні:

- упередження і помилки («галюцинації») в ШІ-згенерованій мові (Біскуб, 2024а),
- ідеологічні настанови в системах ШІ (Roozafza, 2024),
- динаміка ідеологій влади в ШІ-опосередкованій комунікації (Gerbu & Morgenstern, 2022).

Низка наукових досліджень застосовує критичний аналіз дискурсу для виявлення та аналізу упереджень і помилок у мовленні, згенерованому штучним інтелектом, демонструючи, як ці технології можуть і реплікувати, й кидати виклик усталеним соціальним ієрархіям (Біскуб, 2024а). Гендерне рівноправ'я традиційно уважається однією

із домінуючих ідеологій у глобальному дискурсі (Manasi et al., 2022). Ця тема також перебуває у фокусі критичного аналізу дискурсу. Гендерна нерівність показово проявляється у сфері програмування, інформаційних технологій та штучного інтелекту (Bovier & Machin, 2023). Відповідно до звіту ЮНЕСКО, серед дослідників ШІ лише 12% – жінки. Серед розробників програмного забезпечення відсоток жінок становить 6%. За офіційною статистикою, жінки у 13 разів рідше стають власниками патентних розробок у сфері інформаційно-комп'ютерних технологій (UNESCO, 2020).

Критичний аналіз дискурсу ринку праці – складний і багатовимірний процес, який передбачає використання систем штучного інтелекту для генерування оголошень про вакансії та автоматичної обробки анкет потенційних кандидатів (Gruber et al., 2020). При цьому, було виявлено вплив гендерних стереотипів на генерування текстів ШІ. Так, А. Грубер та колеги (Gruber et al., 2020) досліджували гендерні упередження в ШІ-згенерованих оголошеннях про вакансії, доводячи, що такі технології можуть сприяти закріпленню гендерних стереотипів на ринку праці.

Крім того, науковці лише розпочинають вивчення ідеологічних настанов, вбудованих в самі системи штучного інтелекту, акцентуючи увагу на значущості людського чинника та процесів ухвалення рішень, які визначають проєктування й реалізацію ШІ-технологій. Т. Гебру та Дж. Моргенштерн (Gerbu & Morgenstern, 2022) наголошують на необхідності вирішення питань влади та упереджень у розробці ШІ, стверджуючи, що технологічний прогрес має ґрунтуватися на етичних та інклюзивних підходах (Gerbu & Morgenstern, 2022). У цьому контексті застосування КАД є необхідністю, а не можливим варіантом інтерпретації автоматично згенерованих текстів.

Висновки. Підсумовуючи запропонованих огляд новітніх напрямків критичного аналізу дискурсу в цифрову епоху, зауважимо, що він є неповним, адже сучасний етап розвитку інформаційно-комунікаційних технологій призводить

до постійної появи нових видів цифрового дискурсу, які потребують уваги мовознавців. Запровадження ефективних і репрезентативних методів обробки мовної інформації дає науковцям потужні інструменти для виявлення семантичних та ідеологічних доміант масової комунікації, однак існує низка викликів, пов'язаних з етикою комунікації з системами штучного інтелекту, а також достовірності інформації, яку вони генерують. Отже, саме критичний аналіз дискурсу може у перспективі стати одним з провідних методів сучасної прикладної та комунікативної лінгвістики, які дадуть змогу встановити баланс у комунікації типу «людина-машина» із дотриманням принципів коректності, інформаційної релевантності та здорового глузду.

Потенційні наслідки некритичного впровадження ШІ-технологій та їх вплив на інформаційно-комунікативний простір, зокрема у сферах науки, освіти та охорони здоров'я можуть мати негативний вплив на формування цифрової грамотності та дотримання принципів кібербезпеки в інтернеті. Результати критичного аналізу нових видів глобалізаційного та цифрового дискурсів є вагомим внеском у розвиток критичного мислення, сприяють дотриманню прозорості та відповідальності в алгоритмічному проектуванні цифрового світу. Відповідно до отриманих результатів, перспективними вважаємо комплексні наукові розвідки впливу ідеологічних упереджень на автоматизований переклад, оскільки під час машинного перекладу йдеться також і про відтворення не лише загально відомих культурних констант, а й проблемних та дискусійних репрезентації окремих культур і спільнот. Важливою перспективою для майбутнього цифрової комунікації є також застосування критичного аналізу дискурсу для виявлення порушень норм комунікативної етики, проявів агресії уникнення нерелевантних «галюцинацій» у мовленні, згенерованому системами ШІ та статистичними мовними моделями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біскуб, І. (2024a). ChatGPT's Hallucinations, or Whose Son is Valerian Pidmohylny? *Інноваційні технології в лінгвістиці та перекладі: Зб. наук. праць Міжнародної наукової конференції*. Львів: ЛДУ БЖД, С. 22–25.
2. Біскуб, І. (2024b). Ехо-камери у соціальних медіа: критичний контент-аналіз. Тези доповідей XVI Міжнародної наукової конференції “Іноземна філологія у XXI столітті”: у 2 т. Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, Т. 1, С. 88–93.
3. Bouvier, G., & Machin, D. (2023). #Stand with women in Afghanistan: Civic participation, symbolism, and morality in political activism on Twitter. *Discourse & Communication*, 17(6), 721–740. <https://doi.org/10.1177/17504813231174802>
4. Cetina, P. R., & Martínez, S. J. M. (2019). Algorithms and the News: Social Media Platforms as News Publishers and Distributors. *Revista de Comunicación*, Vol. 18, N 2, P. 261–285.
5. Confirmation bias. Encyclopaedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/science/confirmation-bias>
6. Diakopoulos, N., & Koliska M. (2017). Algorithmic Transparency in the New Media. *Digital Journalism*, Vol. 5(7), P. 809–828.
7. Edwards, G., Gellert, P.K., Faruque, O., Hochstetler, K., McElwee, .PD., & Kaswhan, P., et al. (2023). Climate obstruction in the Global South: Future research trajectories. *PLOS Clim* 2(7), <https://doi.org/10.1371/journal.pclm.0000241>
8. Gebru, T., & Morgenstern, J. (2022). Power and bias in AI: A call for ethical and inclusive development. *Proceedings of the ACM Conference on Human Factors in Computing Systems*, P. 1–10.
9. Gruber, A., Wärter, M., & de la Rosa, S. (2020). Gendered language in job advertisements: The potential of artificial intelligence to reproduce and challenge existing gender inequalities. *Proceedings of the ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency*, P. 134–144.
10. Kovach, M. (2010). *Indigenous Methodologies: Characteristics, Conversations, and Contexts*. Toronto : University of Toronto Press. 216 p.
11. Manasi, A., Panchanadeswaran S., Sours E., & Lee S. (2022) Mirroring the bias: gender and artificial intelligence. *Gender Technology and Development*, 26(01), P. 1–11. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09718524.2022.2128254>
12. Roozafzai, Z. S. (2024). Unveiling Power and Ideologies in the Age of Algorithms: Exploring the Intersection of Critical Discourse Analysis

- and Artificial Intelligence. *Qeios*. <https://doi.org/10.32388/60YE02>
13. UNESCO. (2020). Artificial intelligence and gender equality. UNESCO. Retrieved March 28, 2025, from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374174>
 14. VADER sentiment analysis. (n.d.). Hex Technologies. Retrieved March 28, 2025, from <https://hex.tech/use-cases/sentiment-analysis/vader-sentiment-analysis/>
 15. Voyant Tools: NLP tools for textual analysis. (n.d.). Retrieved March 28, 2025, from <https://voyant-tools.org/>
 16. Wodak, R. (2021). *The Politics of Fear: The Shameless Normalization of Far-Right Discourse*. London: SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781529739664>.
 17. Zúquete, J. P. (2018). From left to right and beyond. The defense of populism. de la Torre, C. (Ed.). (2018). *Routledge Handbook of Global Populism* (1st ed.), 498 p. <https://doi.org/10.4324/9781315226446>

Отримано: 27.03.2025

Прийнято: 21.04.2025